

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ IR
STRATEGINIŲ KOMPETENCIJŲ GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL KELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 1, 2, 3, 7, 8, 11, 13, 14, 16, 18, 20, 21 STRAIPSNIŲ,
TREČIOJO IR KETVIRTOJO SKIRSNIŲ PAVADINIMŲ PAKEITIMO, KODEKSO 8¹
STRAIPSNIO PERNUMERAVIMO, KODEKSO PAPILDYMO NAUJU 8¹ STRAIPSNIU, 8²,
18¹ STRAIPSNIAIS IR 15 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO
IR ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 426, 449, 454, 455, 589 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 449¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTŲ
(TAP-18-1897(2); TAP-18-1898(2); TAP-18-1899(2)) (TAIS NR. 18-13233(3); 19-3095; 19-3097)**

2019-03-27 Nr. NV-860

Vilnius

1. Projektų rengėjas: Susisiekimo ministerija.

2. Projektų tikslas: Kelių transporto kodekse nustatyti esmines ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir ribojimus, darančius esminį poveikį ūkinei veiklai, aiškiau reglamentuoti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais veiklą, patikslinti administracinės atsakomybės už keleivių vežimą už atlygį reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus nustatymą.

3. Dabartinė situacija:

- Konstitucinio Teismo nutarimais nustatyta, kad esmines ūkinės veiklos sąlygas pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją galima nustatyti tik įstatyme;
- Kelių transporto kodekso projekte aptariamais teisiniais santykiais šiuo metu yra reglamentuojami Kodekse ir įgyvendinamuosiuose teisės aktuose;
- Nustatyta, kad autobusų stotis gali būti juridinis asmuo arba juridinio asmens struktūrinis padalinys ir, kad autobusų stotis gali steigti savivaldybė, Lietuvos Respublikos ir užsienio fiziniai ir juridiniai asmenys, užsienio juridinių asmenų filialai ar atstovybės - nėra užtikrinamos Transporto veiklos pagrindų įstatymo 3 str. nuostatos, kad būtų atskirtos transporto infrastruktūros valdymo ir vežėjo veiklos;
- Lengvasis automobilis taksi yra motorinė kelių transporto priemonė, skirta keleiviams ir bagažui vežti, turinti ne daugiau kaip 7 sėdimąsias vietas, įskaitant vairuotojo vietą;
- Nustatyta administracinė atsakomybė už Keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi taisyklių pažeidimus, tačiau keleivių vežimo organizatoriui administracinė atsakomybė nėra nustatyta;
- Vyriausybės 2018 m. lapkričio 7 d. pasitarime svarstant klausimą „Dėl šešėlinės ekonomikos sumažinimo priemonių įgyvendinimo“ Susisiekimo ministerijai pavesta pateikti Vyriausybei Kelių transporto kodekso pakeitimo projektą, siekiant sustiprinti pajamų neapskaitymo, teikiant keleivių vežimo paslaugas, rizikos prevenciją.

4. Projektų esmė:

- Kelių transporto kodekse nustatyti esmines ūkinės veiklos sąlygas – teisės vežti keleivius lengvaisiais automobiliais už atlygį suteikimo ir panaikinimo sąlygas ir tvarką, reikalavimus keleivių vežimo organizatoriams, keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais veiklai, vežėjų lengviesiems automobiliams ir šių lengvųjų automobilių vairuotojams ir kt.;
- nustatyti, kad keleiviai lengvaisiais automobiliais už atlygį gali būti vežami tik dviem būdais: lengvaisiais automobiliais pagal užsakymą arba lengvaisiais automobiliais taksi susisiekimo ministro tvirtinamų taisyklių nustatyta tvarka. Atitinkamu lengvuojų automobiliu galėtų būti vykdoma tik vienos rūšies keleivių vežimo už atlygį veikla;

- leidimus (galiojančius neterminuotai) išduoda, jų galiojimą sustabdo ar panaikina savivaldybių vykdomosios institucijos. Laikoma, kad leidimai yra išduoti kitą dieną nuo vežėjo pranešimo (vežėjas deklaruoja, jog atitinka nustatytus reikalavimus) apie ketinimą vykdyti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais veiklą pateikimo savivaldybės vykdomajai institucijai dienos (arba nuo pranešime nurodytos dienos).
- keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais pagal užsakymą veiklą vykdyti gali tik fiziniai asmenys, naudodamiesi keleivių vežimo organizatoriaus paslaugomis;
- keleiviai lengvaisiais automobiliais pagal užsakymą gali būti vežami tik elektroninių ryšių priemonėmis sudarius keleivių ir keleivių vežimo organizatoriaus sutartį Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo nustatyta tvarka ir, kad prieš kelionę sutarta kaina negali kisti kelionės metu;
- keleivių vežimo organizatorius privalo teikti Valstybinei mokesčių inspekcijai informaciją apie keleivių vežimo organizatoriaus paslaugomis besinaudojančių vežėjų iš keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais pagal užsakymą veiklos gaunamas pajamas ir kitus duomenis, susijusius su mokesčių apskaičiavimu ir deklaravimu;
- teikti paslaugas lengvaisiais automobiliais taksi būtų galima motorinėmis kelių transporto priemonėmis, skirtomis keleiviams ir bagažui vežti, turinčiomis ne daugiau kaip 9 sėdimąsias vietas, įskaitant vairuotojo vietą; lengvieji automobiliai taksi turi būti susisiekimo ministro nustatyta tvarka apipavidalinti;
- nustatyti, kad vairuotojai vežti keleivius už atlygį lengvaisiais automobiliais gali tik turėdami ne mažesnę kaip 2 m. vairavimo stažą;
- atsižvelgiant į tai, kad kai kuriose Europos Sąjungos valstybėse narėse gali būti steigiami ne tik juridiniai asmenys, bet ir organizacijos, neturinčios nei fizinio, nei juridinio asmens statuso, siūloma nustatyti, kad autobusų stotis gali būti ne tik juridinis asmuo, bet ir kita organizacija ar jų padalinys;
- kai autobusų stoties valdytojas vykdo keleivių vežimo autobusais licencijuojamą veiklą, stoties valdytojo funkcijas turi atlikti atskiras padalinys, nevykdantis keleivių vežimo autobusais licencijuojamos veiklos, o šių padalinių finansinė apskaita turi būti atskirta;
- patikslinti Administracinių nusižengimų kodekso nuostatas dėl administracinės atsakomybės už Keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais ir lengvaisiais automobiliais taksi taisyklių ir Kelių transporto kodekso pažeidimus (pvz., nustatyti baudą už Kelių transporto kodekse nustatytų keleivių vežimo organizatorių pareigų nevykdymą – nuo trijų šimtų iki aštuonių šimtų eurų).

5. Derinimas:

- ✓ Projektai suderinti/atsižvelgta į pastabas su Vidaus reikalų ministerija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Valstybine mokesčių inspekcija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Vilniaus miesto savivaldybės administracija, Lietuvos transporto saugos administracija, Europos teisės departamentu, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Konkurencijos taryba, Teisingumo ministerija, Lietuvos nacionaline vežėjų automobiliais asociacija „Linava“, VŠĮ „Klaipėdos keleivinis transportas“.
- ✓ Projektai du kartus svarstyti tarpinstituciniame pasitarime (nutarta teikti svarstyti Vyriausybės posėdyje), įvertintos pastabos ir patikslinti.
- ✓ Dėl *Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos* (siūlo, kad atitinkamas licencijas ir leidimus išduotų, sustabdytų ir panaikintų ne savivaldybių vykdomosios institucijos, o Lietuvos transporto saugos administracija; kad leidimai būtų išduodami terminuotam laikui; kad vežėjas privalėtų pateikti rašytinius įrodymus dėl jo atitikties nustatytiems reikalavimams), *Lietuvos savivaldybių asociacijos* (siūlo, kad leidimai įsigaliotų ne kitą dieną po pranešimo pateikimo, o po tam tikro nustatyto laiko) ir *Lietuvos verslo konfederacijos* (siūlo atsisakyti Kodekso projekte nuostatos dėl savivaldybių vykdomosioms institucijoms suteikiamos teisės priimti vežėjams privalomus veiklos vykdymo sprendimus, kuriais būtų siekiama didinti eismo ir eismo dalyvių saugumą, gerinti aplinkos apsaugą ar keleivių aptarnavimo kokybę) buvusių pastabų Susisiekimo ministerija dėl neatsižvelgimo motyvų pateikia papildomus paaiškinimus.

✓ Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2019 m. kovo 25 d. antrinėje išvadoje Nr. NV-840 teikia tikslinamojo pobūdžio pastabas, į kurias Susisiekimo ministerija atsižvelgs.

✓ **Strateginių kompetencijų grupės pastabos:**

- Nėra atsižvelgta į Vyriausybės pasitarime (2019-11-07) dėl šešėlinės ekonomikos aptartą FNTT siūlytą priemonę – licencijų ir leidimų centralizavimą vienoje institucijoje, potencialiai - Lietuvos transporto saugos administracijoje (LTSA), turinčioje ir regioninius padalinius. Pakartotinai akcentuotina to nauda:
 - a) licencijų ir leidimų išdavimo ir kontrolės centralizavimas yra efektyvumu pasižymintis sprendimas (centralizuojamos kompetencijos, resursai, sinchronizuojami priežiūros veiksmai ir standartai, bendrai kaupiami duomenys), o tai leistų produktyviau vykdyti šešėlinės ekonomikos prevenciją;
 - b) licencijų centralizavimo priemonę Vyriausybės lapkričio 7 d. pasitarime jau nutarta taikyti ir kitoje didelės šešėlinės ekonomikos rizikos srityje – prekybos naftos produktais veikloje (atitinkamų įstatymų pakeitimų projektai pateikti Seimui). Aktualus kryptingas ir suderintas šešėlinės ekonomikos rizikos valdymo priemonių taikymas didžiausios rizikos sektoriuose.
- Susisiekimo ministerijos pateiktas licencijų ir leidimų centralizavimo pasiūlymo atsisakymo argumentas – „LTSA neturi žmogiškųjų išteklių šioms funkcijoms vykdyti. Šiuo metu LTSA turi tik apie 50 inspektorių, kurie vykdo priežiūros (kontrolės) funkcijas visoje Lietuvoje“ – aktualus įvertinimui, bet ne pakankamas centralizavimo atsisakymui siekiant efektyvaus šešėlinės ekonomikos mažinimo.
- Siūlymas – numatyti Kelių transporto kodekso pakeitimo projekte licencijų/leidimų centralizavimą Lietuvos transporto saugos administracijoje, atidedant tokio straipsnio projekto įsigaliojimą iki 2020 m. liepos 1 d.

6. Atitiktis Vyriausybės programai: atitinka Vyriausybės programos skyriaus „Veiksmingos šešėlinės ekonomikos mažinimo priemonės“ 220.1 ir 220.5 papunkčių nuostatas.

7. Dalykinio vertinimo išvada:

Tikslintina nutarimo projekto 2 punkto formuluotė – įstatymų projektai nėra įtraukti į Vyriausybės programos 220.1 ir 220.5 punktų nuostatas, o jas įgyvendina.

Atsižvelgiant į ministerijų atstovų pasitarime priimtą sprendimą dėl tolimesnio projektų svarstymo bei į tai, kad dar liko Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos, Lietuvos savivaldybių asociacijos ir Lietuvos verslo konfederacijos pastabų, siūloma projektus teikti svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje, prieš tai pakartotinai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.

Vyriausiasis patarėjas

Vaidas Augustinavičius

Patarėjas

Arvydas Nevas

Arvydas Nevas, tel. 8 706 63 787, el. p. arvydas.nevas@lr.lt